

ИЗДАВАЧ
српједом
недјељом
УРЕДИШТИВО И АДМИНИ-
СТРАЦИЈА Негошева Бр. 7
ЦЕТИЊЕ

ГЛАС ЦРНЕ ГОРЕ

ДИРЕКТОР
Кавета Ђано Ђабић
УРЕДИШТИВО СЕ НЕ ВРАЉА
ТЕЛЕФОН УРЕДИШТИВА
БРОЈ 54
ПРЕТПАТА:
МЕСЕЧНО ЛИ. 8.—
ПОЈЕДИН БРОЈ ЛИ. 1.—

ЛИСТ ЗА НАЦИОНАЛНУ ПОЛИТИКУ, КЊИЖЕВНОСТ И ПРИВРЕДУ

Југоисточно од Иљменског Језера уништено укупно 216 совјетских тенкова

НАРОДУ ЦРНЕ ГОРЕ

Више од 5 вјекова ишао си горд
к великој заветској анили Срби-
новој Нико те никада не мога
скренути са твога великог пута,
пуна славе и величине, али и бес-
спирјерних патњи и стравојних
жртава. Жртава, које си само ти
могао бити рођана да поднесе, и
да опет, и увијек, ведра чела и
свијетла образа гордо и поносно,
као што додикује човјек у јунаку,
идеши у прок свих препона вели-
ком циљу који си себи поставио.
Теби се свијет дивни, тобом су се
напале груди не само твојих по-
томака већ и читавог човјечанства.
Твоје јунаштво, коме нема равна
на земљиној кули, било је лехар
најбољародинје крви, пуно ватре-
них зрнаца, који се с кољена на
кољено преносио, да ажурен ва-
треним сјајем опјама млађе нараш-
таје и бодри их на бескопковну
борбу против свих и свакога ко
би се усудио да ти одузме твоје
с правом заслужено мјесто у на-
ционалној заједници и човјечан-
ству. Твоја неумјерна љубав пре-
ма браћи, и твоје благородно срце,
које се никад није огричилило од
света природна права човјекова,
на не према твој највећем про-
тивнику, било је оличје твоје
несаломљиве енергије, која је по-
чела на поносу, скромности,
поштењу и јунаштво. Велики руски
војсковођа и писац генерал Дра-
гомиров рекао је: „Јунаштво је
вирна која на човјку мирисе а
на човјечку смрт“. Твоје јунаш-
тво било је бисер твоје неумјерне
славе и највећши мирис који опја
да заноса, не само твој народ, већ
и све оне, који те поназдоше, о
теби чуше, твојим се дјелима ди-
више и својој дјели као пример
пужање, да твојим неумјерним
вирнима оките своје биће и буду
жива слика и прилика твојих бла-
городних осјећања према роду људ-
ском. Да буду бисер грана витке
скромности, са којима је прови-
ђење окитило благородна срца
највећих заштитника кријет навик-
нутих“, кад су у питању човјекова
слобода, част и достојанство на-
новог славног и благородног пле-
мена.

Теби, велики и бесмртни гор-
счале, сурих брда, несаломљиве
воље, који си кроз вјекове стајао
као будни стражар над судбоном
твоје духовне велике нације и који
се нијесу никада кашомо. Теби је
то сувише било да, поред свих
досађањих зала, претрпиш налет
раније нечувано и невиденог бола
и највеће несреће ко а је могла
да постигне човјечанство. На твоје,
дугим борбама, малаксале груди

почину нога проклете сатане, ми-
слећи да ће успјети, да из твојих
груди ишчупа твоје витешко и
племенито срце. Да ти из твојих
осјећања истегне велике и свете
вртине твоје, вјеру у Бога, љубав
према породици, дини и високо
моралне особине, које су те кроз
вјекове напале и највећши бисер
родног људског вриња. Да те на-
моруја да плуњеш на крст часни
и вјеру прадедовску и на велику
светину брачног живота, и да
загађаш у проклето коло вавол-
ског облика, који се кива у мору
крви и неморала, који изравнава
човјека са животиниом. Тебе, бес-
спирјерна и узвишене знад свију
зала, велики следбениче Христове
науке, намораше народи твоје крви
да ишаеш на граница твога по-
носа и твоје славе и да поведеш
окоби, који те обманом уведоше у
коло оних који нијесу достојни да
те доде. Али се ти освјести и
отриже из њихових очију. Ти си
дуо чекао кад када ће из твоје
племените утробе, да се појаве
правни наследници твојих узви-
шених идеала, и они поведоше и
стадоше на чело твоје, и ти их
сласдова свом силном душе и моћи
твоје. Млади лавови превааише
твоје очекивање. У њима се про-
буди дух неумрких заштитника твога
племени, и они заштиташе како
орлови над агриштима твоје опа-
рљене и поробљене земље, и абаци-
цише страшно и људи недостојно,
царство партизанске тираније. На
твоје невинне, врде и племените
крви потече поток народне наде
и избављења који ће напајати бу-
дућа покољена неумрком славом
највећих поборника слободног жи-
воћа, љубави, мира и слоге.

Теби се обраћах, духом велики,
а дјелима прослављени, народе
Црне Горе, неумртни судио, који
гласом сина Божијег, који на кр-
стају са снас роду људскога би ра-
злагет, да узвикнеш мушки, као што
си се научио: „Идите од мене не-
достојни Царства Божијег, народи
и отпадници од свете вјере пра-
вославне, недостојни моје љубави
и милости, који сте се отргнули
од браће своје и запалили у
враже коло немаште људске об-
иште и жеље за влашћу и угодним
животом“. Удигни се знад славе
предака твојих и горда и поносна
чела назви прег Милоша и остале
драске витешке и речни ти, да си
мушки и часно извршио свој свети
дуг према роду своме и његовим
великим идеалима.

Учврсти темеље твоје национал-
не будућности да ти свијет завиди
и да ти се дивни човјечанство. Ти
си од највећшег несаломљивог
бесае националне нече о часи си
се хришћине лопиш и страшних ватњи
вајцких наједа и садашњих нај-
тежи удар кој ти приремише
народи крви твоје. Остани и од
сада, као и до сада, досљедан твоје

Сјајне побједи њемачких трупа
на Источном фронту
(Берлин 16. 1.) Југоисточно од
Иљменског Језера и Југозападно од
Ладоге одбили су непријатељски
напади. Један њемачки артиљеријски
корпус разорио је у жестоком борбама
141 совјетски тенк. Њемачке трупе
успјешно одбранене борбе. Ваздухоплов-
ство је успјешно помогло, разориши
још 40 совјетских борних кола. У
Стаљинградској зени су њемачки од-
реди одбили нападе непријатељских
блндирираних вешадијских снага. У
ојвој жестокој борби изабачено је на-
строја још 35 совјетских тенкова.

свјетоме задатку, и буди стојер
напањеном роду око кога ће се
окупљати све оно што предадо
служни народом до ру, срени и
сједној будућности српскога на-
рода. Око твога сјајног национал-
ног огњишта нека се окупи само
оно што је честито, поштно и
племенито, и што несобично слу-
жи добру народа.

Устани мушки у одбрану твоје
велике и сјајне прошлости. Изабци
на лаврину само оно што је
добро и племенито, неонаљано и
чепонизијено, и нека у своје руке
узму крмло великог брода твоје
мушеничке земље, оних који су до-
стојни твога поштерења и твоје
наклоности. Пођи витешки, смјело,
часно и достојанствено у сусрет
браћи које те жељно очекују да
их ослободиш од комунистичког
крвопотова, те да заједнички створе
велику националну заједницу
у којој ће да царује правда, је
динство, љубав и снаге свих до-
стојних и заслужних синова за
Отаџбину твога напашеног и из-
мученог народа. У томе великome
колу слободног и сретног народа
нека се захори она величанствена
пјесма нашег славног пјесника
Бранка Радичевна:

*„Скопа Гора, докошаше савице,
Динка крче шк Орао калете“.*

Удруженим снагама, сви са је-
дну а један за све, појбите путем
којим вас поведоше прааци Нацио-
налног покрета Црне Горе у свету
и велику борбу против највећих
рушачава мра, руда и бласјата
радороб, и уништише за вјешта
времена садистичку олош парти-
занског цаства.

Очистите народну душу од те
страховите немани и облигародије
подмладак рода српскога и упути-
те га стопава ваших бесмртних
предака. Уједињени у љубави и
свади, идите у сусрет великим до-
гађајима које ће вам одредити
достојно мјесто у будућној нешкој
заједници новог поретка, који оче-
кује читаво човјечанство.

Нарјед са Божијм помоћи, да
увчврстио велике темеље национал-
них тековина, и да за вјешта
времена уништимо проклето сјеме
марксистичке идеологије.

Б. генерал Влазко М. Буќановић

На свим фронтима Источног фронта
бољшевици постојано губе своје снаге
нападимама брзонадно и узалудно

Иако се последњих дана совјетска
офзивна акција проширила на скоро
свиим секторима источног фронта, ипак
се опажа да су напади совјетских ре-
динца већ јако ослабили, услед гу-
битака што су до сада претрпјели.
На Кавказу настављају Совјети на-
валити, али ни у једној тачци фран-
та нијесу успјели да уопште угрозе
позиције њемачких и фашистичких тру-
па, које заједру црвеним нападимама
теших губитака. У предјелу Стаљин-
града и у доњском базену напади су
још увијек доста јаки, али су зато и
губици врло велики. Један јуришни
бољшевички одред потпуно је уништен
од стране хрбних бранила вавосјед-
нутих позиција.

Материјал и људство што неприја-
тели дивоме губи у тим борбама уви-
јек сећа да су напади јавно на његове
могућности надомјештавања, пошто
је скоро свг стањом поријекла. Само
једнога дана уништено је у доњском
базену 26 бољшевичких борних кола.
Остали материјал: пушке, пушкомит-
раљеви, митраљеви, противтенковни
путови и т. д. све више се губи у
њемачкој позадини, одлазе га редовно
возовима ваљаву за Њемачку, јер ће
се — ако је уопште потребно — пре-
дати и претворити у њемачко или
савезничко оружје, за даљњу борбу
против бољшевизма и старог совје-
тајног животно-економистичког си-
стема демократског поретка, који мо-
ра да нестане из живота европске
заједнице.

На Источном фронту оборено је
само 16 јануара 59 авиона, од којих
47 од стране једне ескадриле на сек-
тору јужно од Лабињог Језера.

У зрачним борбама над Либијом оборено је 28 непријатељских авиона

Италијани који блатен од 15 јануара
доио је ишкрс у авиационим
борбама који су се развиле над Ли-
бијом и у којој су њемачки и итали-
јански ав-они успјели да докажу јесу
неоспориву супериорност од овјени
28 непријатељских авиона, међу којима
и неколико њених бомбардера.
Два пријем непријатељска авиона
трину добили од 11 авиона у вазду-
шним борбама, а од стране противва-
ишиске артиљерије још друга 3 авиона.

Сваки покушај напада или бомбар-
довања непријатељске авиације био је
Билан. Савјетско-њемачке авиације није
само неутрална, него уопште демора-
лизује огаи народа, и јер су учествова-
ла, јер су 1.6.11. он до дана огрени.
Доста се сјетити оних до дана огрени
стеран-броедова што су потопљени
прошких дана, којима су се сударили
најзадани и остали три брода истог
типа, што су тропљени у једној демери-
вајућој авиацији, и јер су учествова-
ле. Тако је читав тај оловца, а на
и многи други што су ишли на јеру да
дочеку и тропљених авиона на тропе
у Француску, Северној Африци — сав
потпуно уништен.

Важност националног васпитања

Човек од свога рођења остварен самом себи, без оштећа и мијењања мисли са остварљивим људима, упућен искључиво на себе и своје интересе, недовољан је за вјештску заједницу. Појединачно, дакле, без државине не може се уопште замислити ни као добар, ниша као лош. Окоме као и оном, који још у раној младости научиши свој родни крај и оштеди по свијету, недостиже национална свјест. За њих важи оно: „Оде је добро шуј је ошчињан“. Напротив, човек, који везе цијело своје државинство за свој родни крај, упућен се радити сјава своје родне туде, са којима важе мноштво различитих услова, не може на његове ране младости и у велику пробајују националну свјест. Васпитање о младацима је основни проблем сваког друштва и уређења. Никога не смијемо заборавити најважнију од свих користи, а то је вештина националног образовања своје дјеце. Ближе се од оне, међу њима, може да се формира њихов карактер и култура. У долазу националног васпитања школа нам много даје. Она упућује на познавање историје и културе једнога народа, и буби и развија одређена за националну целину односно за националну заједницу, и тако уводи дјецу у живот своје државе. Свијест о припадности нацији може да се формира тек код одраслих дјеце. Она се свјест о роду и развија у познавању колтурне свога народа.

На бубење и развијање свјести о националној заједници упућу мајстори, јални, долазнички и културни интереси. Школа, дакле, има право да развија одређене вјештине и способности за родни крај, а преко овога за народну целину. То се постизава узонавањем своје улоге и шире доминане. Одакле у пошви и говору, локални обичаји, важне историјске личности, учешћа у јавном животу и раду долажу јачању веза за своју земљу, а прито, за шире доминане. Ако одбацимо давајемо народну целину, морамо патално повећати љубав према својем крају са љубављу за народну целину. Будемо ли ову љубав повећали одаволе, бошће се, да се она не прешава у локални вашироизам. Љубав за родни крај и за националну целину треба, дакле, да се развија паралелно и једнако и да буде назидана. Национално образовање полази од родног краја, да се везе за народну целину. Бубење и развијање свјести за националну заједницу постизава се наставаком из историје, географије и живљености. Далеко је ове наставе издржавање свјести за родни крај и за националну целину и ширину свјести о већ постојећој вези у долазу народних обичаја, народне ношће и начини живља и рада. Књижевност ни ни ирину још и долазу целину.

Идија националне заједнице основана је у јединственом језику, одава једна велика група људи са једним мајстеријем језиком, са шћили или сличним обичајима, јединствена је и целин једну нацију, односно ову националну заједницу. Народна национална свјест вашиња сарања од неочењиве је вредности за национално образовање; ирвело би да она биде основа целокупног националног образовања. Народна цијема ваљна је са психолошког гледишта: ишло одавола државин схваћањем свјести и живља, са етичког гледишта, ишло одавола етичког развоја; са долазничког гледишта: као оснива схваћања друштва и државе; са долатоног гледишта: ишло одавола стварање личне личности чвекана.

Учешће у вршењу народних обичаја, радом у националним удружењима, радом на пошви државин, ишло одавола новог штарују се нације и интереса за националну заједницу, и ишло учесник излазећи из школе и улазећи у народни живот не чини само, већ јединствено наставља заочити национални рад. Смишље правилима националном вас-

питању јесу: локални и ваљемски вашироизам, национална неврљивост (шовинаизам) и вјерска неврљивост. Локални и ваљемски вашироизам признаје добре особине и способност само људима у својем крају, што долаже усљед вјештеног развијања љубави при родном крају.

Национална неврљивост (шовинаизам) као шире облик локалног вашироизма вичуће добре особине и способности свакој другој нацији осим својој. Вјерска неврљивост искључује

сваку другу вјешту, ако није у служби цркве. Све ове смишље, нарочито локалне етоизам, могу ипокаш да буду обасне за националну целину односно за националну заједницу, свога их шрба у самом зачетку сузабијања.

То се постизава јачањем свјести и љубави припадности целини, широкотудношћу и шлољемствима, и за вјештено шовинаизам вјеро је једна народна цијема, јер она ствара национализам, који је широкотудно и шлољеран.

Без здравог национализма нација вриада. Стварајмо, дакле, здрави национализам. Ја, Илички вих

ДВА ПИЈЕМОНТА

Италијански народ имао је и има један Пијемонт и то је за њега велика ређа. Српски народ имао је и има два Пијемонта и то је за њега велика несређа. Први од ова два Пијемонта то је онај стари, правни, ортодоксни, чисто српски, који је створио најпрву српску државу, понату под именом Цита. Владари Зете и њихови сарањници били су умни и државотворни људи па су њихову државу проширили до близу Цариграда. У тој проширеној држави Зета престаје да буде Пијемонт и пост: је аутономна област, а Рашка се прогласи за Пијемонт српске државе. Али ова држава уместо да се развија и јача, спразније венола проширена, она ослаби усљед тога што се у државној управи узвуче онај бизантиски подцики, лакомисници корупција, интригански и спекулативни дух и режим, што проузорова расуло државне администрације и наплату и потпуно државну пропаст. И тако Рашки Пијемонт Српства би крајем вијека био за наш народ, јер његовом неспособношћу настује оно жалосно раздробљење наше историје, „кад се — као што једнаки каже историји плахи и лакоми, кад се сакријене виле у ренитере, кад се на гусле труне покочање и кад прег онтарно плакаше кањелом“...

Али где догоди се чудно! На развијање српске државе појави се олет нама државотворни и енергични дух Зетског Пијемонта, који отпоче славу борбу за слободу својега народа, а који би познат под именом: Црногорски или Ловћенски Пијемонт. И док Рашка, односно Шумадија или Србија у пропсту, Црна Гора проноси прстах барак Бошка Југовина из пољезе у побуду јунаку устанка на све стране; кад устанак у Србији пропасте дахија, будући да су гласне вође устанка били родом из Црне Горе, па много би из Црне Горе била, у току „зекота“ једини и стварни Пијемонт српског народа.

Али, чим се Рашка, односно Шумадија или Србија, ослободи ропства на стаде неспрестано разити на томе да олет ураби Пијемонт Српства, употребљавајући сва она стара бизантиски срества. И заиста помоћу тих бизантиских махинација она постаде, благодарећи Версалском Уговору Пинијом Срства и Југословенства, па узде у нене руже управу Југословенске државе. Али, на жалост, историја се понови, то јест исто онако као што пропасте Душанова царевина, усљед тога што са њом стаде управљати онај ништавни бизантиски дух, тако истоме зато да би неочењива историја могла потпуно и тачно разумети ујрок Србе између црногорских зеленаца и бјелаша. А тај ујрок јесмо окога тога дали треба да буде П-јемонт српског народа Црна Гора или Србија? Зеленаши стоје на гледиште да то тре-

ба да буде Црна Гора, као један легендарни наследник Зетског Пијемонта, а још и усљед тога што су они убијеђени да среска Држава неби била кратког вијека као Александарова Краљевина, већ напротив она би била дуготична будући да би за њом, кад би Црна Гора понала Пијемонт, управљала онај државотворни дух старих Зећана и Црногораца, који је она и у најкритичнијим моментима сачувати опстанак своје државе. А њихова пак морално-политичка идеологија за препород народа почива на бази идеологије Герцског Вијенца. Па, на основу горенаведених историјских права и на основу своје идеологије, идеологије високог морала, поштености, чистота и витешства, зеленаши вахтијужу у интересу српског народа, да Црна Гора буде Пијемонт, као што је то и била у току вјекова, или да бар Црногорци добију равноправност на основу федеративног уређења будуће српске или Југословенске државе.

Идеологија бјелаша потпуно је супротна идеологији зеленаца, јер они не прихватају никако идеју да Црна Гора постане поново Пијемонт, па чак она не прима ни то да Црногорци добију равноправност, нити да база надродног препорода буде идеологија Герцског Вијенца, него хоће пошто пошто да Србија буде Пијемонт, и да Црногорци остану у подређеном положају као што су били у добу од 22 године, са чим се зеленаши не могу никакко помирити.

Па кад ствари стоје овако, а пошто је неопходно потребито зближење између зеленаца и бјелаша, то апелујем на све бјелаше да усвоје минималне од зеленаца захтјева, а тај минимални је да се прихвати српском народу равноправност у свакој дјеловној заједници. Ако се, на овим основи не дође до намирена и сарањеност би се једнога дана догочити да се чорба и бјелаша и зеленаца помијешају у један велики црвени казан или да се десет нека друга несређа, а у том случају бјелаша би оснијали одговорност пред народом и пред историјом јер ми зеленаши пружамо искрено руку за помирење.

По моме дубоком убјеђењу ово је једини начин на који би се могао отпочети један позитивни рад, на основу вођења своје сопствене политике, а на бази искреног пријатељства са једном српском народом, који је, у својој несређи, показао искрено пријатељство и благонаклоност. Дај Боже да овај апел не остане мртво слово на хартији и да насту пајућа Нова Година озари араком раума наш помрачени ум, па да мјесто неслоге завлада слобода, а мјесто мржње братска љубав тако да се у нацији међусобним односима држимо оног хришћанског правила: не учини другоме што не желиш да и тебе другој учини.

Д-р Иван Јовановић

Бродови новог типа на помолу
(Токо) У јану се граде три брода новог типа. Овај рад је поверен неколицини великих бродоградилшта. Ово је први пут да се у Јану граде такви бродови, и да се пријемнује овај нови систем.

РОК ЗА ПРЕДАЈУ ДОКУМЕНТА ЧИНОВИНА — ИЗБОЈЕГЛИЦА

Позивају се чиновници — избојеглице који од 1 Октобра 1942 године примају принадељности преко среских начелства среза у којима су настањени, да обвирени преписима документа докажу положај који им је био признат у посљедњем мјесту службовања.

Ови обвирени преписи морају бити предати среском начелству среза у којему је настањено анистерсовано лице, и то неодољно до 31 Јануара 1943-XXI. Уколико се не би поступило по овом наређењу, нагубиће чиновник — избојеглица сва права која су му се до сада признавала.

ПРИЈАВЉИВАЊЕ РУДАРСКИХ ПРАВА НА ТЕРИТОРИЈИ ЦРНЕ ГОРЕ

Наређењем бр. 018, објављеним 5 децембра 1942 XXI, обавезало је Гувернерство Црне Горе све особе које имају право на рударска истраживања или на искористивање већ постојећих рудника, да затраже потврде тих права у року од два мјесца од ступања на снагу тог наређења, т. ј. до 10 фебруара 1943 XXI.

Текст тог наређења може се видјети код среских начелства, којима се те молбе морају упућивати, у случају да пријављивање оствари преко одређеног рока, гдји концесионар свако право.

Уз ову поруку анистерсована лица да је горње наређење ишло већ пре два мјесца по дана, те да се према томе морају покужити са извршењем горе затражене пријаве, како би се избјегле негодне посљедице задовољена.

ДНЕВНЕ ВИЈЕСТИ

Повратак Гувернера
Г-р Е. Гувернер, који је 14 дана по службеном послу боравао у Риму, повратио се је у четвртак, 14 Јануара предвече, у своју резиденцију.

Саопштење ревизиорна листа
Без икаквог даљњег обавјештења обавјештаје се слање списак ревизиорног листа, који се при исплати не буде придржавао упуштања наше администрације.

Теме у вези поставља се рок до 27 Јануара 1943 год. у којему се морају извршити све заостале уплате, јер се иначе издишу број листа неће уопште послати оним ревизиорима који не буду регулисали своје обавезе.

Уповоравачи уместо вршење и грађанство да једна неуредност плаћања ревизиорна листа ако дотична рок остане без напознелоста.

Једно упозораваче све наше читатеље да ће, усљед реорганизације рада у штампарији „Обод“, наш лист изаћи тек у средају 27-ог ок. мј.

Уреднички и Администрација „Гласа Црногора“

Студенти
Поред наших студената који су добили стипендије за студирање у Италији, пријавило се је још десетак њих, великом из Цетина, Подгорице и Нишћина, који ће о свом трошку студирати на италијанским универзитетима.

Наш теориста на радију
Неку везе имали смо задовољство да на нашем радију чујемо нашег теориста, г-р Бошка Филиповића, студента. Г-р Филиповић складице отпева неколико севадљинки.

† Рако Н. Мартиновић, пензионер и уважени старина, умро је прошле недеље у Бајцима.

У ЗНАКУ „ХЕМИЈСКЕ ЕРЕ“

Дугачак је пут од средњовековног алхемичара, који је путем тајанствених покуша настојао да од безвредних материја створи злато или да мијешањем равних кошуца добије еликсир младости, до савременог хемијског лабораторијера. Од „Бораторија „Упућених““ постала је читава војска ученика, од сакрираних алхемичарских кухиња створени су најмодернија лабораторија. У последњем stoleћу оспособила је хемија у цијелом цивилизованом свијету сва поља животне делатности: тежило се може замислити икакво производ у којем стварању хемија није одиграла макаву улогу, па било то на подручју текстилне индустрије или медицине. Из саставних дјелова земљине коре створили су хемичари и техничари нове сировине и материје које су својом особинама извршале револуцију у цијелом техници.

Данашњи допринос хемије у култури човјечанства толико је велик, да је наше доба може са правом назвати „хемијском ером“, која је сменјила машинску еру. Овај појам је први пут истакао један америкашки лист, још прије десетак година. Та реченица је и нехотично постала извором огромне свјетске дискусије, која још ни до данас није завршена. Противници се бране од помисли да би човјек измишљати своју унутрашњу „Природу“. Присталци наводе нам доказе да је то већ до сада учињено. Међутим у том питању не треба заувати ни један ни други став. Сигурно је да је само млад човјек могао да се осети надмоћнијим пред ликом природе. Али је исто тако сигурно и то да нам је судбина до краја већ предвиђена, дарује и пронађе све невој мјери на хемијских производа, који имају предност над живјеним природним производима, већ и стога што су створени за одређену употребу, док су природни производи првенствено намењени за друге сврхе, а не за оно за шта су човјек употребио. Мијеко научног дрвета има пророка намењених за аутомобилне гуме, него за одбрану од повреда биљке; исто тако и скупо црвенило триминског пужа представља само природно осмишљено његове врсте, док га је хемија за нашу употребу знала замјенисти кудинам јетиница и бољим англиским бојкама.

За богате резултате хемијских истраживања има човјечанство да захвали уметнику ученика, који су — без икаквог интересовања и размишљања о питањима материјалне валоризације њихових проналазака — улагали велике напоре и огромну љубав у свој рад, оградивши се од циљне свјетске буре и сујете андонија свог научног храма.

Данашња хемијска привреда има универзални карактер. Један је историјски задатак био да савлада све веће сировинске потешкоће проналажењем нових извора сировина или бољих и јединијих начина добијања истих. Њен садашњи задатак, који нигодило не смањује значај њене првотне улоге, састоји се у томе да се непереставо стварају све боље и боље сировине и материјали. Понавља се тиме идејски искористивање свих хемијалија, које су се до сада губиле у равним процесима производње, у виду гасова, у отпацки или отпадану. Богаташтво земље прекоаналског и прекокеанског свијета дуго су се ми јале младица и сроднацима европским силама који се суби постављае задатак максималног „искористивања бескориснога“. Данас, када су те земље и саме закуле за сировинама, заведе оно и те како водећим нацијама Европе на савршеним резултатима постигнутих на том пољу, удруженима са другим хемијским изумима од капиталног значаја.

Још прије десетак година зависно је потенцијал изоружања једне земље од степена развоја њене тежице индустрије, која се у случају рата имала преобити на производњу оружја. Рат 1914/1918 дао је поуку да дадна снага

једне војске стоји у тијесној вези са довољном производњом на хемијском пољу. Рат 1939/Р додијелио је хемијској индустрији врло значајно мјесто, ако би се та индустрија усљед неких оговора одвојила од сировинских смјетних паралавова, или би један дио производње отпао усљед рушења фабрика, дошло би до застоја у производњи ратног материјала. Ако ипак Велика Британија мора скупити све алуминијског посуде ради претпања, будући да није у стању да скупине у довољној мјери тај метал неопходан за израду авиона, онда то већ претставља врло важан знк.

Закон рата са свим његовим утицајима има данас врло дубоки утисак на укупну привреду. Исто толико дубоке као и равнотеже посљедице има он и за поједине привредне гране. Држава, која оставља више или мање слободне руке појединим интересним групама у њиховим развојима, која се у случају рата претварају у борбу за останак — не може никада успјешно довести своје индустријске подружња до највишег степена. Активноста данас гледа на ратни потенцијал Сила Осовине као на „чу-до“, то заиста није право, јер се не ради ни о каквом чудо, него само о томе да су сада одједном постале видљиве посљедице планске привреде, којој су многе хиљаде хемијских производа уживе биле тамо додијеливане где су биле најкорисније и најпотребније. Др. П. С. Н.

Рузелтовата посланица

и њени тајни циљеви

(*Њу Јорк*) У једном коментару Рузелтовате посланице вели лист „Џејл Њузе“ да је претсједник устарио дао схватити да објером на садашњу ситуацију нема разлога да се нага у бољи ток допала. Републикански гласник ревернер државе Колорадо отижуко је Рузелтату да жели успоставити диктатуру ушитавајући у Сједињеним Државама уставни систем. Ту тврдуњу лист подупире чињеницама, које су се одиграле до сада у свијету и из којих се види да Рузелтовата планова није за тим да замјени енглеску и француску власт не само у њиховим колонијама и Индији, него и на позицијама у Европи, служећи се којекаквим системима што су више пута до сада изнавали негодовање и револт код истих англосакских савезника.

Његове диктаторске наміјере и амбиције налазе опоритка код свих многобројних спекуланата, који сачињавају његово околину и који подупиру његове системне наміјере да завлада читавим свијетом. Не је гријех жељети. То не кошта. Али исти Р. Рузелт аворвања да и Осовина има одлучујућу ријеч о којој, у својој интимности, води рачуна, јер је на то потцејавио из морских дубина горде јединице сјевеамеричке флоте, које опомињу и потцејаву да неће да се поклањају, већ да треба и деловати показати своју способност. О то се до сада још није догодио.

In memoriam

„Ово је први и последњи дан живота“

За увјек је законско своје око — за увјек је претстао да култе племенито срце Вјеласлава Живковића, вика VII разреда гимназије.

Васкија је изјавила да је још увијек велику жрелост за дрштво и отаџбину. То је декларисало у свјатости и тиме, што је икакво илејског стравитије стравитије корка. Као свјетски служимо нама је за увјек, а објачо се догађа да пријерије жели, икакво илејског стравитије стравитије жели, што је његова свијетла услова остаје међу нама трајно.

Чиновниче! Теби је једини спас у твојој задрузи!

Цетине са својих хиљада државних службеника и пензионера у граду и срезу, обновило је своју задругу. Преко 500 њанова већ се је укључило и уплатило улог од по 100 лира. У задругу, као што смо јавили, већ има прилично намјерника, што је и учинило те многе невјерје похиташе и притишувше јој!

Исто овако треба да поступи Подгорца са више од 1000 чиновника и пензионера, на Нишким, Беране, Бар и Пљевља, сви са више од 500 чланова, и напакон, остали наши мали градови.

Рат је свуда! Свакоме је тешко, али данас од свију друштвених слојева најтеже је чиновницима, а од ових оних пензионерима!

Сви су се друштвени слојеви у прјемјеј валуте и у ратом створеном стању некако снашли и извукли. Једини чиновник и пензионер остали су са трећином и онако јадне плаће међу себа и своје породице у врле мреј кад је цијена свеу порасла а дестеоструко, и кад се она све више пене!

Увазуд лађа, која је претрпјела бродолом и тоне, запамеће са С.О.С. и безадушној околини! Од свију лађица при обали мало је која приби бродоломнику помоћ, ако не да покуши и да се спасава пливајући пртали и друге бродске предмете!

Односи између чиновника и других staleжа лице на прави рат, у коме они први бивају немилосрдно бјени и до инанемоглости тучени.

Чиновнику је дужност да реагира на погубни утицај новог теле ствјери као да тешко погађа. Велики број неадекватних посредника императивно му налаже да се посете не акцију, сам се побрине о своје личне интересе, изгради свој задругу програм и створи задругу, која је једина кадра да регулише те односе, заштити му останак и социјални положај и пружи жељени мир!

Доста је он свакодневно трипо економско поразе! Крајње је пријатељ да стане на браник своје плаће, која му је једини његов доходак, једина имовина, да ступи у одбрану највећег дјела народа који је уста одваја за њега — чиновника, за кога се у својој новогодишњој честији Њ. Е. Гласник, ревернер оласко ласкава а тачно изражава, сматрајући га стубом и темељем државе!

Чиновник не смије ни помислити на повећање плаће, јер би то било за њега још погубније, довели га у још већу зависност и утонуо би у дубљи понор. Ово повећање осромашило је циљ више народну већину, а з толико обогатило мањину!

Наши чиновник у његовој највећој већини увијек се већ једном да је куповна моћ новца све мања, а цијена и иначе кофних намјерника све већа, што је створило неваздржљиво његово стање, и дошао до савиане да се из њега сам, као јединка, икакво не би могао извући и спасти. Та факат је довољан да питање задруге буде ријешено и она основана!

Плод истогно и највишеу: крупни продајци — ниже цијене, посредници — више цијене, треба да чиновницима не сам, него сви као један човјек, свој став и стање у ред крупних набављача, да се и он снабдијева код крупног продавца!

Свакако, са капиталом од 50 до 100 њанова, покупићемо од појединичких улога, не увјек се он много помоћи, нити осјетити неки већи болитак. Задруга треба већи капитал, треба јој фонд, као погодба за успјех! А како до њега доћи?!

Раније, пређих државних и приватних новчаних завода, то је лакше било. У гаранцију свјету чиновничара могло се доћи до потрјебел објерг нешто. Раније је држава и сама до на 100 милиона повећала задругу фонд одбића од 1/2 од свију прихатних рачуна а обавјени државни посао и лиферираци.

Све је ово, могуће остварити и данас!

Највећи је интерес Државе, па одајте и дужност да помогне и подржи стубове на којима она почива, да спасе чиновника, свијесна да његов материјални и морални пад доводи и значајну, државну пренаст.

Лијено је рекао наш народ: Помогао се сам, помоћу те и ја! Не сумњам да ће и држава објеруке притићи у помоћ својој чиновнику и, наравно, уз будну своју контролу, обавити задругу ајам не подложно писмене гаранције свјакт члана у писни, ремици, 1000 лира, што претставља отприлике чиновнику средњу мјесечну плату, кад већ не би хтјела удужити у задругуни фонд њихову убојачицу 13-ту плату!

Ето тако би Задруга дошла до саво објерг капиталом од пола до милион лира, који би, рачунајући био дозвољан за покриве неких мјесечних потраба и у главним животним намјерницама, као: брашно, мјаст, уље, пасуљ, салун и др. Ове намјернице, уз чинијатан прената за подм ривање режисис трошкова, почетком мјесца прозавале би се чиновницима искључиво за готов новац, и тако се за пар дана олет милиона готовина за даље њене поручбине...

Препоручавао би било да се одмах заведе и одузимање 1% од свих ратова и лиферирација Дојане за удужуни чиновнички фонд, сјакаме би се касније могла набављати одећа и објерг, задржавати јетини а здравни чиновнички стаови, и спроведа крединици службеници.

На овај начин чиновник би се дубијо умјерио и здравствено подржао, што би га особносно ба у својој служби поведе унутр бриту о државним и општим интересима. Јер, не забавијамо, „Весело срце кудјељу презе!“

Чиновници, У вама свијам је једини спас! Зар не цијете прик ваше држе? Притеците ни што прије у помоћ, Осмијете задрге! Помозите себе, ако мислите да вас и друга страна помогне.

М.

ПРИЛОЗИ ЗА ЗИМСКУ ПОМОЋ

- Среа Бијело Поље
- Равне установе и грађанство Црног Поља 15.842—
 - Чиновници Српског суда 430—
 - Чиновници Српског начелства 630—
 - Онеко шико не 458—
 - Ученици више гимназије 2.200—
 - Општина Вања Рибска 1.880—
 - Муслиманска мета у Златоу 40—
 - Општина Вања Рибска 1.880—
 - Муслиманска мета Корита 600—
 - Муслиманска мета Злана 500—
 - Општина Расово 750—
 - Савједно већ војска Мјесечне команде 1.754—
 - Укупно 33.914—
- Општина Сачино Поље 510 мтр. кукуруза
- Црногорци Стана Гора 100 мтр. Бијело Поље — 20 мтр. кукуруза
- Општина Вања Рибска — 40 мтр. цимна дрва за гориво
- Црниница
- Опшници, подопшници и трговци које поселе у Беране 1.705—
 - Опшници, подопшници и трговци у Златоу 2.043—
 - Општина Врв Нагара 1.800—
 - Црнинска села (установе, приватници, ризни) 7.322—
 - Укупно 12.770—
- Среа Берски
- Српски објерг установе и негу грађанство у јавним и приватним задругама 68.085—

Већ се налази у штампи најављена књига:

Предговор

Са много пожртвовања, напора и ризика свој сопствени живот, прибирали смо језовити материјал, који стављамо на расположење данашњем и будућим покољењима, као живу слику једне мрачне епохе равне дулиду. Све је, нажалост, оригинално и вјерно у ријечи и слици, јер је извађено из извјештаја које су потврдиле и потписале власти мјеста у којима су се неједна одигравала. Из етичких разлога морали смо испустити документа порнографске садржине, која потичу од главних носилаца понора и пакла, кроз који је прошао народ у Црној Гори.

Домаћи изроди и мрачни типови из свих крајева бивше Југославије, који су васпитани, подржавани и припремани за издају вјере и своје отаџбине још од ране младости, — добро су учили битне одлике Црногораца: неограничену љубав према слободи, историку везу са словенском Русијом од које су Црногорици навикли примати само добро — и преко-мјерно осјећање личног престаја. Непроходно црногорско камење дошло је као поручено за њихове мрачне циљеве.

Упорно и плански припремали су свој крвави посао кроз двадесет година. Фанатизовани и добро организовани имали су успјеха, нарочито код млађих. Са паролом: „Српство, Словенство, Слобода“, није им тешко било наћи прсталица, — иако они сами са тим нијесу имали ничега заједничког. И ко зна куд би свему томе био крај и каква би била судбина овога народа, да нијесу направили једну фаталну погрешку, која им је ископала заједничку гробницу.

Када су вјеровали да су већ сигурно заокрачили на народну грбачу, почели су изводити свој крвави програм, — у доба једне окупације! Рушити вјеру, нацију и породичну част, убијати и масакрирати у масама народне праке и чуваре светиња оног истог народа од којег су тражили имовину и крв, — заиста не може да се објасни! Откуда њихово самопоуздане и дрскост у земљи повезаној братственичким, сродничким и крвним везама и зашто да сасијекну трају на којој су сједили, — то ће ваљда моћи да објасне психијатри?! Једно је сасвим позитивно: историчари, социолози и психијатри неће никада успјети да пронађу убједљиве разлоге, ради којих је одиграна крвава и бестијална драма по славној земљи Његошевој; по земљи витезова мача, духа и части који су знали славу своје малене земље проијети широм свијета и склапати пријатељске везе, на равной нози, са великим и моћним народима.

Од своје деветомјесечне владавине партизани су оставили за успомену својем народу крваве трагове, које неће моћи опрати ни седмогодишња јужна киша, костуре своје браће који ће се тражити и проналазити по разним јамама и рупчагама бар за десет идућих година, и мржњу која ће имати своје разорне посљедице за сто година унапријед.

Обилност материјала и слабе техничке могућности са којима располажемо, одузимају нам задовољство да књигу издамо сређену и технички обрађену по хронолошком реду. Зато смо прибјегли, као јединој могућности, да књигу подијелимо у више свезака.

У овом случају материјал смо морали средити на сасвим другој основи. Свака свеска сачињаваће једну малу целину за себе, подељено да се заједнички могу повезати у једну велику књигу. У свакој свесци доијеће по неколико имена комунистичких прака: команданата одреда, батаљона и чета; политичких комесара, судија, целата и њихових помоћника; по неколико комунистичких

ПАКАО или Комунизам у Црној Гори

Лобања и отсјечена рука непознатих жртава

ПРВА СВЕСКА САДРЖАЋЕ
ЧЕТРДЕСЕТ ОРИГИНАЛНИХ ФОТОГРАФИЈА
ЦИЈЕНА ЛИРА 5--

СВЕСКА

БРОЈ 1

пресуда и оригиналних докумената; слике њихових жртава, попалене домове, убиства, грабеж, пљачку и блуд.

Наша оригинална документа у ријечи и слици, откриће много крваве тачке које се желе заблаурити, демаскираће многе појединце који су се данас притајили или се прилагодили новом времену, с намјером да нам у даном часу наново забоду нож у леђа и продуже свој крвави посао лешинарства, бешчашћа и блуда.

Свако убијено или рањено лице, свака штета и огроман број слика, живих партизана и поваћених лешева њихових жртава, и велики број оригиналних партизанских докумената, биће поступно штампано у нашим свескама, тако да ништа неће изостати. Мртви, рањени или оштећени из свих општина, настављају се по реду у идућим свескама. Сва документа која смо већ добили, као и она која накондано добијемо, наћи ће мјеста у овој жалосној повјесници.

Из материјала који ћемо вам ставити на

расположење биће вам јасна историска нужда, која је приморала све праве патриоте да се прихвате оружја и поведу Контрреволуцију.

При крају ћемо доијети Национални покрет, његове Вође и све жртве у томе покрету, поднешене ради рушења партизанске страховладе.

Не пропустите ни једну свеску, јер само тако ћете добити једну драгоцену целину у којој ћете наћи све што вас интересује у вези са партизанском владавином. Пратећи наша документа, ви ћете јасно уочити тешку заблуду оних који су помагали или још увјек желе да помажу националне гробаре, безјерни и неморални олош и братске крвопије, који себе називају партизанима.

При сакупљању нашег материјала наишли смо код неких водећих лица, свјесних своје одговорности пред историјом, на пуно разумијевања и подршку у нашем раду, на чему смо им много захвални. У сусрет су нам изишла и виога приватна лица, којима такође благодаримо.

Молимо све наше ревиоре и сва приватна лица која се за ову књигу интересују, да нам што прије јаве на Администрацију „Гласа Црногорца“ колико желе примјерака да им пошаљемо.

Наша никад непрежалена супруга, сестра, снаха, заова, баба, стрича, тетка и т. д.

† МИЛИЦА АШАНИН, рођена ДОЖИЋ

премину 29 децембра 1942 год. послје краћег боловања у својој 68 години а сахрањена 30 децембра у цркви св. Ваведена, у Шаховићима, коју је подигао њен супруг Секуле Ашанин уз помоћ Срба овла краја Истога дана пренијете су кости јединог јој дјетета Милке, која је умрла још 1920 год. и заједно са мајком би сахрањена у породичној гробници.

Јавно изјављујемо своју захвалност свештеницима који извршише опјело г.г. Јовану Бошковићу, Милошу Јоксимићу, Панту Булатовићу уз помоћ проф. г. Божицара Булатовића, као и на дирљивим говорима г.г. Јовану Бошковићу, свештенику, Владимиру Радојевићу, капетану — ком. павинопољског батаљона и Марку Томовићу, ком. шаховићског батаљона.

Исто тако захваљујемо г-ђи Зорки Добричанин и Гилу Каршићу, трговцу, који не жалише труда око покојнице све до њеног последњег часа, као и г. Др Вукману Шошкићу и медицинару г. Лалићу, који уложише све напоре да би нам покојницу отргли из наручја смрти.

Необично нас је дирнуло а умиојоме ублажило бол присуство на сахрани ком. бригаде г. Мираша Савића, ком. батаљона г. Драгише Бајића са својим члановима штабова, капетана г. Саве Ракочевића, судије г. Лазара Бајића и учитеља г.г. Глигорија Ракочевића, Миладина Добричанина, Пунише Стојановића, Воје Савића, Машана Радовића, Луке Радовића, Милуна и Давида Павковића, Риста Кљајића и Драшка Брауновића.

Хвала г.г. Радојици Томовићу, ком. батаљона, Ђуру Томовићу, свештенику, Богдану Кришкапи, Петру Вуковићу, Димитрију Булатовићу, школ. надзорнику и свима који својим топлим писменим саучењем ублажише наш бол.

Свима присутним грађанима општине шаховићске, павинопољске, равноречке, марикуске, мојковачке и бјелополске, захваљујемо на онако многобројном присуству и испраћају драге нам покојнице до вјечне куће.

О Ж А Л О Ш Ћ Е Н И :

супруг Секуле Ашанин, трговац,

браћа: Патријарх српске православне цркве Гаврило, Петко, пољопр. економ, сестра Шајка Лакићевић, синови: Радосав и Новак, снахе, братанићи, сестриња, унучи, унучке и остала многобројна родбина.

Шаховићи,

31 децембра 1942

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Прим. код смрти нашег драгог сусруга, оца и брата

† ПОПА ЈОКА ГОЈНИЋА учитеља у пензији и бив. народног посланика

који 28 децембра 1942 испусти у Бару своју племениту душу у 89 тој години живота, сматрајемо за свету дужност да овим путем изјавимо нашу дубоку благодарност:

свештеницима: проту Павлу Радовићу, Милу Колатовићу, Блажу Станковићу, Јовану Лукашу, Станку Радовићу, Милу Плавачу, Ђуру Радовићу, Петру Вуковићу, Павлу Гадолу, Бранку Марковићу и Заскоу Александру Иковићу, који из почасти извршише опјело;

Архијерејску Барску и првасу Српском господину д-ру Добрчићу, који нам је лично изјавио саучење и поклоно се зевнама останима нашег драгог родитеља;

Митрополиту Црногорско-Приморском господину Јованкићу, на писмено изјављеном саучењу, у којем је величао нашег пок. оца као национално-просветног радника и ратника;

Председнику Главног Националног одбора гос. Блажу Ђукановићу и његовим сарадницима, који дођоше у Брсели да одаду последњу почаст нашем драгом покојнику;

Националном батаљону Црвинском са својим старешинама, на присуству и војничким почастима приликом сахране;

Националној чети Брселској за чену са ком. Мирком Божићем, који је у Бару одао војачке почести и положио дигни вијенац уз одар нашег пок. сус. Професорима и учитељима у Бару на положеном венцу само дугогодишњем просветном другу;

Госпођинама: Зезарицу Блажу Ђукановићу, који се у темпераменту и брижитом говору орбети са нашим незаборавним оцем у име црногорских националних бораца, и г.г. свещ. Милу Колатовићу, пук. Јоку Јовановићу, Благоју Радовићу, Јовану Јоветићу, Саву Бозовићу, Петру Вуковићу, Марку Калудеровићу, Ади Драговићу и Саву Булатовићу, који у својим ватреним говорима оштале карактере особама нашег пок. оца и његов рад на пр. светном, националном и ратничком пољу;

Посебно се захваљујемо италијанским војним и цивилним властима у Бару и Црвини на сестричној прелудерности, а нарочито цивилној делегату, ком. бригади са официрином на изјављеном саучењу и присуству приликом испраћаја и сахране;

Од срца захваљујемо грађанству града Бара на многобројном и срдечном испраћају посрпаних остатака нашег пок. оца за родни крај. Остале смо трпљиво захвалили нашим многобројним пријатељима из Цетине и Подгорице, који дођоше да испрате нашег пок. оца на вјечни почивак, али нам писмено, телеграфски и лично изјавише саучење.

Нарочито смо захвалили јачој браћи, кумовима и пријатељима из Црвине: Рајаче изазје и Бара, који у великом броју дођоше да о нама и отргнате до вјечне обривашице свога суздремљива и пријатеља.

Напоменуто захваљујемо нашим браћаницима из поклоног ош доборном ивјечу

Још једном свима најтоплије захваљујемо на указаној помоћи и поштовану усвојеним нашег пок. оца.

Брсели, 31-III-1942

О Ж А Л О Ш Ћ Е Н И :

супруга ВЕЛИКА, бив. ЈУКА, сестра МАШИЦА,
синови: ВЕЛИМИР, ВОЈИСЛАВ и ДОБИСЛАВ,
кћери: ОЛГА, ЂУРЂИНА и МИЛИЦА
и остала родбина.

На продаји
по **L. 82,50** литар
код јединог повереника
за Црну Гору
МАРИО БЕРСЕЛИ
БАЛШИЋА ПАЗАР. 7
ЦЕТЊЕ

МАЛИ ОГЛАСИ

Мјсј мајка Јуше Л. Крајчиновић прјене
нише од три мјесеца краљује је и Бања-
Луке (Хрватска) за Црну Гору, на ком је
путу месту нешто задесио.

Мојим сваког овог ко на шта знаде
мјој мајци, вероватно ако има неко ко е
дјешо са 7-х стрена, да би ме несај путем
извјестио, те мојим слобод свет који не
што знаде о њему да ме извјестиша ниште
у му бити вјечно благодаран.

Нико Л. Крајчиновић
Љубињ

Мала опраца тражи млађу сестру да о
главине у хрватској, за хрну и новачу
награда. Јајати се Уредништву „Гласа Цр-
ногора.“

Од дане капитулације на до данас незнам
да свога брата Димча Матковића који се је
у то време излазио у село Пустину сред
Зучирике, те мојим слобод свет који не
што знаде о њему да ме извјестиша ниште
у му бити вјечно благодаран.

Стево Миловић
Ничић

Своју лично легитимацију издати ми од
стране општине подгоричке Бр. 11933, коју
био сам, те је овим оглашава да неважећу.
1-3
Љубоша С. Крајић,
Подгорица

Пазубина сам лично легитимацију Бр. 2017
издати ми од стране општине подгоричке,
те је оглашава неважећом.
1-3
Мило Вукановић,
Тучињ

О свакој крсној влади Са Јожеку, већу при-
глати посјете усљед болести у Јужазије.
1-1
Милор Поповић,
Пљасквер

Мој муж Вилијам Сарић из Црвине нешто је
приликом последња борба у Цетини, код
Данчовградца. Мојим и сест. којим свако
ки ништо о њему зна да же што трије оба-
вјестиша, бити му благодаран.

Лосиша В. Сарић,
из Општине Баланске-Велиње
сред Ничић

Поново се распламцјела борба код Стаљинграда

Разорено је 216 руских борних кола и 67 авиона, а у Либији, последња два дана, других 49 авиона и 35 непријатељских борних кола - У Средоземном мору потопљен је један британски торпиљер

Њемачки билтен

од 15 јануара 1943-XXI

Федеративни савјет Јавља:

Жестоке одбранбене борбе које се воде на југу источног фронта настаљују се са сталном жестином. На стаљинградском сектору су се њемачке трупе у оштрим борбама одбраниле од снажних непријатељских акција. Разорено је 76 совјетских борних кола, од којих 35 код Стаљинграда. Сломљени су такође непријатељски напади код Велике Луки, југоисточно од Њемског Језера и јужно од Ладошког Језера близу болшевици одбијени последње жилавје борбе. Један њемачки артиљеријски корпус разорено је за последња три дана 141 непријатељског борног кола. Ваздухопловни одреди помогли су дању и ноћу акцију војске. Непријатељ је изгубио 67 авиона, а њемачки 4.

Током једне живе ваздухопловне акције у Либији одборено је жестоком борбама 23 непријатељских авиона. Снажни непријатељски напади у Јужном Тунису одбијени су са тежким губицима за противника. Током једног ваздушног напада изгубио је непријатељ два авиона.

Брани авиони оштетили су један контролорилер у луци Бона. Током једне акције бомбардована једне непријатељске базе опажени су пожари.

ВЕНЦИЈЕ ИЗ ИТАЛИЈАНСКОГ ЈЕЗИКА

Превод задатка бр. 24

- 1) Где сте били господине Роси?
- 2) Био сам три дана у Флоренци.
- 3) Jeste ли већ били у том граду?
- 4) Не, не бијех (бијех) никада.
- 5) Мариа, јеси ли била увијек марљива у школи?
- 6) Мислим да сам била увјек марљива и пакљива, те да су моје учитељске задолгове самом.
- 7) Биће било врло лијепо изгледати сте и правили?
- 8) Био је врло лијепо и кратак.
- 9) Сусретници је била јуно у прелазу.
- 10) Ови су децама били увијек немарни у школи.
- 11) Слуге које смо ми итали бијеху вјерне и оаживе.
- 12) Је ли била код вас господариња куће?
- 13) Да, али ми нијесмо били код куће.
- 14) Тр је гаје ја станујем врло стар.
- 15) Да сте били сањови у повозарињу били би видјели једну лијепог оспру.
- 16) Ови би преводи били тежики да нас да није још имали рјеченица.
- 17) Јутос смо се протешали око града; сутра у јутро ћемо се прошетати по околини.

Превод задатка бр. 25

- 1) Stamattina sono stato in chiesa.
- 2) Siele stati in teatro?
- 3) Vosteo fratello oggi non era in casa?
- 4) Dove siete stata, signorina, l'altro ieri? (eri l'altro?)
- 5) Sono stata da mia zia; è il tempo è molto (così) bello?
- 6) Ho fatto il compito il giro del mondo.
- 7) Perché la fanciulla è stata diligente ha avuto (ricevuto) un bel regalo da sua madre?
- 8) Ci sono molte cose inspiegabili in questa vita.

За мађун пут обрадите преводне број 26, 27, 28 и 29.

Италијански билтен број 966 од

16 јануара 1943-XXI

Ваздухопловним акцијама из последњих дана слиједиле су на Сиртском фронту жестоке копнене борбе токо којих су нападаци британске јединице биле заустављене и одбијене у дугеј и тежкој борби. Разорено је 35 непријатељских борних кола. У Тунису су противнички елементи снабдевени бандираним средствима присиљени у огорченим борбама на повлачење. Италијанско и њемачко ваздухопловство интервенисало је успешно у борбама бомбардујући позадинске центре и лучке базе, гађајући на митралерама колоне у маршу и у мировању, и пререзајући успјешно противничке ваздухопловне формације. Италијански до об иборили су три авиона, а њемачки 13; многобројни други залапали су и оштетили на земљи. Ваздушни напади на Триполис нијесу изазвали анатичке штете; било је троје артиљеријских и неколико рањених међу либијским становништвом; два бомбардера оборена је одбранбена артиљерија. Неколико брзих батерија је такође на острво Ламедуа и на Зелу, чије су противничке батерије погодиле и разориле један авион. Из операција извршених током дана нијесу се вратила два наша авиона. У ноћи на 10 јануара напали су три велика непријатељска контролорилера торпиљера „Ерсе“ под задржаном саветима Самуела Марота, дак је овај авион оштетили промет. Снајпел акцијом потопио је један, те се ипак запаљен и погођен вратио у базу.

Образовање националне владе у Тунису

Генерал командант италијанских трупа у Тунису примљен је код туниског Беја. Том пријему су присуствовали и принчеви Бејова, Браћа и министри. Генерал су пратили сви сфинистри и неки тог штаба и генерални конзул Италије. Између суверена и престаналих Монди — као што јавља Агенција Италија — развили су се дуги разговори и то у најсрећнијој атмосфери. У главном граду ретенице отпочео је рад уред за давање оштетете жргима непријатељских ваздушних бомбаровања у Либији.

У вези са тим разговорама донесена је једногласна одлука да се у интересу туниског становништва образује у главном граду, старујући се да га очува од деовацијације и од ратних по следница у вези са сјеверноафричком авантуром у Француској Сјеверној Африци.

Ситуација у Индији безнадна

(Банкик) Ситуација у Индији постоје све притичкије. У једноме граду сачињено су триб. Јавна. У Банкику су подузате оштре мере против спекуланата који штетељу сиремашо становништву. Тим мјерама се жели омогућити спекулације.

Донски фронт

Италијанско ваздухопловство уштеује у великој брзини која се развија у донској зони са свим својим копненим одредима. Успјешна акција наших ловца, који су сарађивали са копненим снагама, гађајући складштине муниције, колоне у маршу, те митраљажу и сарађивајући са земљом све непријатељске објекте, показала је одличне резултате. 9 децембра су наши ловци посматрали покрете непријатељских колона те су иницијално новог типа колетије над непријатеља и распршили га густом митралерском ватром. Наши пилоти дали су многобројне примјер. Један наш ловиљ, који се борио са 12 непријатељских ловца, сјејено је издржао борбу. Два наша авиона: један извађач и један ловац, сазнавши један баталјон, у критичној ситуацији, спустили су се до висине од 200 метара, митраљажу непријатеља, који је био прегљен да одустане од своје акције, те је тако био одбачен. Може се рећи да мотористи и специјалисти нивада нијесу дријемали, те се направило приправност моторске и апарате. Један наш одред је за неколико сати батчо само на један по ложај 12 тона бомби. Једна група наших авијатичара, који су се вратили из једне акције против непријатеља, нашли су нове авионе спремане за лет те су се направили ватрајући кавришним успјешно напад на селетске циљеве. Над цинковским бојиштем, које се пролеје преко многобројних стена, могло је наше ваздухопловство да проијени противничке снаге и да донесе податке командама, које су мogle да донесу одлуку о развоју наредних акција.

Тежњи животни услови у Совјетској Русији

Донд 15-1 Један новинар објавио је у Дејли Мелу неколико утисака о тежњим животним условима у Совјетској Русији. Русија је отрпана земља, — пише он — у овој је становништво подијељено на три велике категорије: у повом реду долазе руски управљачи; у другом реду држ. или функционери који воде лукавима живот, инају оградне платне, станују у најбољим хотелима по градовима и укљивљу све богатство и најважније материјалне ствари, које сачињавају миновинци и радници, а која једва долазе до предмета прве потребе. Обичан рунчак цијена 300 до 400 руба. Процент 95%, намирница изложено је ограниченој продаји, а осталих 50%, продаје се по огромним цијенама. За 50 руба може се купити или једно јаје или чаша млијека.

Угроњавање туђих положаја од стране Русоваљоту империјализма

(Бурнос Аспре 16-1) Дошло је до нових жестоких сукоба у долинам рудницама Бољарије између руда а сјеверноамеричких трупа које су запосиљене ову зону. До сукоба је дошло јер би рудари морали радити на контроли америчких трупа. Будући да рудар нијесу могућности да дебују до оруђа, држе се пасивно.

Став Италије према Кини

Италијанска влада је 11 јануара саопштила кинеској националној влади да је, вјерна политици пријатељства која је виђ имала израва у члану другогм Уговора о пријатељству и трговини између Краљевине Италије и Републике Кине, одлучила да одобри максимално уступање својих концесија и одриче од права екстериторијалности. Италијанска влада ће након ове своје одлуке јошачије сарадан у виему туј земљама и ставити одnose између Италије и Н. цијонне Кине на базу све пријатељске солидарности. Италијанској влади је драго да стави на иницијатива пада у исти дан када је Национална Кин. под вољством својих фа стала у борбу јавног царског савезника и Сиња Освојине у борби против азијачког непријатеља.

Француска Сев. Африки под ударима италијанске авиације

Италијанске формације авионских бомбардера су и поред противничког ватре нападе и бомбардовале луке Бону и Алжир. У Алжиру су се чуле три страшне експлозије, док су се у Бони видјели пламенови. Ово потврђује тачност података италијанских обича на непријатељске објекте.

КРАТКЕ ВЈЕСТИ

ИЗ ИНОСТРАНСТВА

Техеран 15-1. У вези са демонстрацијама ученичких друштва и изстакла која би изгледала одлучно своју одлуку, напустила је полиција моторноне акције чишћења. Гувернер је подигао јерој проту италијанских дипломата одлучно.

Лондон, 15-1. Непрестано се настаљају разирице између енглеских трупа и америчког авиона која се налази у Великој Британији. У вези са овим случајем, напустила је полиција моторноне акције чишћења. Гувернер је подигао јерој проту италијанских дипломата одлучно.

Будваљана, 16-1. Мехарске трупе су у противнападима одбале совјетске трупе на поларе положаја, задржавши на тежке и кирне губоке.

Брајма, 15-1. У част хрватског краљевског флота, одржиће се рунчак, на којему су њемачки и француски министри финансија одлучили да се у вези са овим случајем у вези камену тек двеју земаља у побуду Освојине.

Пекан, 15-1. Допишом националног тинге Кине, веза са овим случајем, напустила је полиција моторноне акције чишћења. Гувернер је подигао јерој проту италијанских дипломата одлучно.

Сирбија, 15-1. У вези са овим случајем, напустила је полиција моторноне акције чишћења. Гувернер је подигао јерој проту италијанских дипломата одлучно.

Претједница франског министарског саветица улупно је посланају нацију у војску, у којој је истакло да су објавиле своје циљеве и да су их оштеале нетукење. Прочувалују привремену ситуацију изјавио је Претједница министарског савета да се гласи, који сада зачињено, показује изглед нов јавна са пољеприредног гледајући, а са финансијског гледајући је најистинито значајно по болешњим речење.

Госпођа Черча је позвала преко радио своје слушање да жртвују прилоге за један фонд, који треба да претставља с омењим богатствима и вих оштеале нетукење. Прочувалују привремену ситуацију изјавио је Претједница министарског савета да се гласи, који сада зачињено, показује изглед нов јавна са пољеприредног гледајући, а са финансијског гледајући је најистинито значајно по болешњим речење.

Министарство је позвала јавношћу да се у вези са овим случајем, напустила је полиција моторноне акције чишћења. Гувернер је подигао јерој проту италијанских дипломата одлучно.

Италијанска „Обод“ — четврта

